

Sygn. akt V CSK 274/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku A. K.
przy uczestnictwie T. S.A. w K. i A. K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w C.
z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. akt VI Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 30 stycznia 2020 r. Sąd Okręgowy w C. oddalił apelację wnioskodawcy A. K. od postanowienia Sądu Rejonowego w C. z 3 września 2019 r., w sprawie z udziałem T. Spółki Akcyjnej w K. i A. K. o ustanowienie służebności przesyłu oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

2. Od powyższego postanowienia skargę kasacyjną wywiódł wnioskodawca, wskazując na naruszenie art. 7 w zw. z art. 172 § 1 k.c., art. 292 k.c. oraz art. 5 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2204, dalej „ustawa o księgach wieczystych i hipotece”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie

ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna z uwagi na kwalifikowane naruszenie przepisów:

- art. 7 w zw. z art. 172 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że uczestnik postępowania T. S.A. i jego poprzednicy prawni uzyskali posiadanie nieruchomości należącej obecnie do wnioskodawcy i uczestniczki postępowania A. K. w dobrej wierze, podczas gdy okoliczności faktyczne wskazują, że organ zarządzający tego zakładu wiedział, że nie został uwłaszczony działkami o numerach [...]1, [...]13 oraz [...]12;

- art. 292 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że uczestnik postępowania T. S.A. zasiedział służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, podczas gdy Skarb Państwa zbył urządzenia przemysłowe znajdujące się na działkach o numerze [...]1, [...]13 oraz [...]12 na rzecz poprzednika prawnego wnioskodawcy, a tym samym nie mógł nimi uwłaszczyć Zakładu Energetycznego w C.;

- art. 5 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż wnioskodawca nie mógł nabyć urządzeń przemysłowych, ponieważ w chwili zawierania umowy z wnioskodawcą zbywca nie był właścicielem tych urządzeń.

6. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej

przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący powinien wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13).

Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom. Powołując się na oczywistą zasadność skargi, ograniczył się do powtórzenia wprost zarzutów stanowiących podstawę skargi kasacyjnej, bez przedstawienia odrębnej argumentacji świadczącej o kwalifikowanym, widocznym bez potrzeby głębszej analizy i prowadzącym do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia naruszeniu przepisów prawa. Wnioskodawca zmierza do zanegowania oceny Sądu drugiej instancji, który nie zaakceptował jego twierdzeń, iż wraz z pozyskaniem wieczystego użytkowania, a następnie własności nieruchomości opisanej jako działki numer [...]/1, [...]/13 i [...]/2 nabył znajdujące się na niej urządzenia przesyłowe. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że urządzenia przesyłowe są zbiorem rzeczy ruchomych, a nie jedną rzeczą złożoną. Urządzeń takich, wchodzących *ex lege* w skład przedsiębiorstwa, nie można zatem uznać za znajdujące się na gruncie, który był przedmiotem czynności prawnej, a w konsekwencji objętych czynnością prawną dotyczącą gruntu. Ponadto w umowach, na które powołuje się wnioskodawca, brak jest jakichkolwiek bliższych danych czy opisu identyfikującego sporne urządzenia energetyczne, a przez to w toku postępowania nie została potwierdzona tożsamość tych urządzeń z odcinkami linii stanowiącymi przedmiot niniejszego postępowania. Skarżący nie zgadza się z tym stanowiskiem i prezentuje własną ocenę rozstrzygnięcia. Samo takie rozumowanie, jako że nie zostało podarte szerszą argumentacją, jest niewystarczające dla przyjęcia, że w sprawie zachodzi przesłanka, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Co do oceny dobrej wiary uczestnika przy zasiedzeniu służebności przesyłu skarżący przedstawia jedynie własną, odmienną od zaprezentowanej przez Sąd drugiej instancji, ocenę ustalonego stanu faktycznego. Pomija przy tym, że Sąd Najwyższy - dokonując pewnej rekapitulacji dotychczasowych poglądów - w uchwale z 15 lutego 2019 r. (III CZP 81/18, OSNC 2020/1/4) wskazał,

iż przedsiębiorstwo państwowe, które nabyło z mocy prawa na podstawie ustawy z 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych własność urządzeń przesyłowych, posadowionych na nieruchomości Skarbu Państwa, może być uznane za posiadacza w dobrej wierze służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Stanowisko to znalazło aprobatę w dalszych judykatach (postanowienia Sądu Najwyższego z 20 marca 2019 r., IV CSK 390/18; z 18 czerwca 2019 r., II CSK 671/18; z 19 czerwca 2019 r., IV CSK 576/18; z 18 grudnia 2019 r., II CSK 591/18), nie sposób zatem uznać, że skarga kasacyjna w zakresie kwestionowania oceny dobrej wiary przedsiębiorstwa przesyłowego jest oczywiście uzasadniona.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

jw